

nařízením min. sprav. ze dne 2. června 1914, č. 41 věstn. z r. 1914 a ze dne 25. dubna 1921, č. 11 věst. z r. 1921.

Z toho, že prvý soud odsoudil žalovaného podle žaloby a vydal rozsudek ve zkrácené formě, nelze usouditi jinak, než že uznal nárok na placení bolestného odůvodněnými skutkovými údaji žalobcovými a že z téhož důvodu uznal požadovanou částku za přiměřenou. Zda procesní soud tím posoudil věc po právní stránce správně, jest věcí přezkumu odvolacího soudu. Jemu náleží, aby, jsa vázán toliko skutkovými údaji žaloby, posoudil po právní stránce v mezích odvolání, zda žalobní nárok je dostatečně odůvodněn skutkovými údaji žalobními a zda požadovaná částka je přiměřená podle těchto údajů, a není třeba, aby prvý soud znova rozsudek ve formě vytčené v třetím odstavci § 4 uved. min. nař., kterýž předpis na tento případ ani nedopadá.

Bylo proto rekursu vyhověti.

Rozh. nejv. s. ze dne 4. dubna 1929, č. j. R II 73/29.

K postupu přednosti pozdější pohledávce třeba svolení věřitele ustupujícího, věřitele předstupujícího a vlastníka hypotéky; toto přivolení nutno projevit písemně, není však třeba, aby se tak stalo v jediné listině.

Na nemovitosti vl. č. . . . bylo vloženo dne 2. listopadu 1920 právo zástavní pro pohledávku Josefa M. 160.000 Kč, dne 6. ledna 1922 právo zástavní pro pohledávku žalované spořitelny 40.000 Kč a dne 13. ledna 1922 postup přednosti této pohledávky před onou pohledávkou.

Žalobce žádá, aby bylo uznáno, že vklad postupu uvedené přednosti je neplatný.

Během sporu byla hypotéka nuceně prodána, nejvyšší podání rozděleno a částka připadající na pohledávku žalované spořitelny složena k soudu. Josef M. vyšel s částkou 103.000 Kč na prázdno.

Vzhledem k tomu tento svou žádost změnil a žádal, aby bylo uznáno, že žalovaná spořitelna je povinna snášeti, aby částka připadá na její pohledávku byla přikázána a vydána žalobci.

K odůvodnění této žádosti žalobce dodává: Vklad postupu přednosti proveden na základě prohlášení, podepsaného dr. C. jako zástupcem Josefa M. Toto prohlášení je neplatné, poněvadž Antonín M. a žalovaná spořitelna k němu nepřivolili a prohlá-

šení nepodepsali. Neplatné je i proto, že dr. Č. nebyl k postupu oprávněn; měl sice plnou moc, ale jen procesní a starší jednoho roku. Knihovní soud neměl tedy na základě tohoto prohlášení a této plné moci vklad postupu přednosti ani povolovati. Závažné je také, že knihovní soud dosud Josefa M. o vkladu neuvědomil a že dr. Č. v rozhodný čas zastupoval též žalovanou spořitelnu a Antonína M.

Žalovaná strana navrhla zamítnutí žaloby. Vklad postupu přednosti stal se na základě prohlášení podepsaného dra Č. jako zástupcem Josefa M., není však pravda, že toto prohlášení je neplatné. Antonín M. a žalovaná k němu přistoupili. Učinili to prohlášením v dlužním listu týkajícím se uvedené pohledávky žalované spořitelny 40.000 Kč a to stačí, poněvadž není předepsáno, že se tak musí státi v jedné listině. Plná moc dra Č. byla úplně správná a není pravda, že dr. Č. v rozhodný čas zastupoval všechny účastníky. Josef M. nebyl o provedení vkladu postupu přednosti zpraven, nebylo však toho třeba, poněvadž potřebného uvědomění se dostalo dru Č.

Žaloba byla všemi instancemi zamítnuta.

Nejvyšší soud učinil tak z těchto důvodů:

Dovolatelé uplatňují dovolací důvody čis. 2, 3 a 4 § 503 c. ř. s., ale neprávem.

V rámci dvou prvních důvodů brojí dovolatelé jen proti tomu, jak soudy nižších stolic hodnotily výsledky provedených důkazů. Přezkum této činnosti soudů nižších stolic není však podle § 503 c. ř. s. úkolem dovolacího řízení.

I po právní stránce jest věc správně posouzena. O aktivní legitimaci A. M. k žalobě nelze pochybovati. Je-li podle § 45 třetí dílčí novely k obč. zákonu třeba jeho přivolení ku vkladu přednosti, jest zajisté legitimován k žalobě podle § 61 knih. zák. Že i spolužalující záložna jest k žalobě legitimována, správně dovodí odvolací soud. Poukaz na rozhodnutí čis. 6557 sb. n. s. není případný, ježto tam šlo o žalobu singulárního nástupce ve vlastnictví k zatížené realitě, v tomto případě není spolužalobkyně nástupkyní A. M. ve vlastnictví zavazených realit, nýbrž cesionářkou J. M.

Podaná žaloba jest podle své vnější formy žalobou o výmaz podle § 61 knih. zákona; ke změně petita došlo pouze proto, že za sporu provedena byla dražba, jakož i převod vlastnictví na vydražitele za současného výmazu všech knihovních břemen, jichž se předmět tohoto sporu týkal. Touto změnou prosby žalobní nebyl právní podklad sporu ve své podstatě dotčen, jakož

i nadále půjde o to, zda žalobci byli sporným vkladem zkráceni ve svých právech.

Podle § 94 čís. 3 a 4 knih. zákona jest jedině soud knihovní povolán, aby zkoumal a rozhodl, zda knihovní žádost jest odůvodněna obsahem předložených listin a zda listiny jsou předloženy ve formě, které jest třeba k povolení zápisu. Nejsou-li při povolení zápisu zachovány tyto předpisy, jest se domáhati nápravy rekusem. Pravomocí knihovního usnesení jsou tyto otázky, jak uvádí již odvolací soud, pravoplatně vyřízeny (§ 18 nesporného patentu), a není žaloba o výmaz určena k tomu, aby dohoněno bylo to, čeho ten který účastník se měl domáhati rekusem do usnesení povolujícího zápisu. Žaloba podle § 61 knih. zákona směřuje totiž nikoliv proti usnesení knihovní zápis povolujícímu nebo zamítajícímu, nýbrž proti vkladu samému, a jest jejím úkolem, aby platnost vkladu samého byla přezkoumána z důvodů hmotněprávních. Nelze proto přihlížeti k dovolacím vývodům, pokud jimi dovolatelé hledí dovoditi, že sporný vklad neměl býti povolen z důvodu práva formálního.

Soudy nižších stolic správně dovodily, že sporný vklad přednosti je po hmotněprávní stránce platný.

Předeslati dlužno, že vzhledem k předpisu § 1432 obč. zák. by bylo nyní lhostejno, že knihovní žádost nebyla, ač podle dovolatelů se tak mělo státi, zamítnuta z toho důvodu, že přivolení J. M. nestalo se ve formě notářského spisu. Stačí v tomto směru odkázati na podrobné důvody rozhodnutí čís. 1511 a 3728 sb. n. s. Totéž platí o námitce dovolatelů, že ke změně pořadí práv zástavních jest třeba, aby přivolení věřitele ustupujícího i předstupujícího a přivolení vlastníkovo se stalo jednotným aktem. Ostatně tento názor dovolatelů není ani správným, jak patrně ze znění § 45 třetí dílčí novely k občanskému zákonu a z materiálů této dílčí novely. Pravi se totiž ve správě komise pro justiční věci strana 71, že není třeba žádných zvláštních norem o hmotněprávních předpokladech právního jednání, jímž se přednost postupuje. Jak z citovaných materiálů dále patrně, byl zúmyslně volen výraz »přivolení« a nikoliv výraz »dohoda«, z čehož plyne, že přivolení každého ze tří účastníků může se státi samostatně a že není třeba formální jednotnosti aktu. Jednotlivá přivolení musí ovšem v každém případě vyhovovati předpisu § 869 obč. zák. Jak již soudy nižších stolic správně dovodily, jsou v případě, o nějž tuto jde, přivolení všech tří účastníků, vyhovující předpisu § 869 obč. zák. prokázány listinami, a to dlužním úpisem ze dne 3. ledna 1922 a prohlášením ze dne 10. ledna 1922 ve spojení s plnou mocí danou

v Omaze dne 21. ledna 1921. Jest tedy změna pořadí podle zásad hmotného práva platná a nejsou proto žalobci ve svých právech vkladem sporné přednosti zkráceni. Ohledně zmíněné plné moci jest dodati toto: Byl-li dr. Č. zmocněn, aby jednal za J. M., jak to sám za nejpřiměřenější uzná, a byl-li nad to speciálně zmocněn, aby v příčině pohledávky 160.000 Kč ujednal i postup její, a dáno-li mu poté splnomocnění, aby podpisoval a vydával postupní listiny, vkladné kvitance, *p r o p u š t ě n í* z e z á s t a v y a všechny jiné potřebné listiny a potvrzení, nelze podle § 863, 914 a 915 obč. zákona pochybovati o tom, že byl dr. Č. touto plnou mocí oprávněn i ku vkladu postupu přednosti jiné pohledávce, před pohledávkou zmocnitelovou. Jest pravda, že J. M., zasílaje podepsanou plnou moc, nezodpověděl výslovně dotaz dra. Č., zda tento smí jednati podle příkazu jeho bratra A. M. (žalobce). Okolnosti této nelze podle § 914 a 915 obč. zák. přikládati jiný smysl než ten, že dr. Č., obdržev zmíněnou plnou moc, musí se pro to které jednání rozhodnouti pod vlastní zodpovědností vůči svému zmocniteli, a že v poměru mezi zmocněncem a zmocnitelem není pro otázku, zda zmocněnec dostal svým povinností vůči zmocniteli (§ 1009 a násl. obč. zák.) výlučně směrodatným, zda k určitému jednání dal příkaz A. M. či nikoliv. Není tedy pochyby, že přivolení dané drem. Č. jest podle § 1017 obč. zák. přivolením J. M. samého a zároveň jest patrné, že o nějaké obmyslnosti na straně žalované, když tato domohla se vkladu přednosti na základě přivolení drem. Č. daného, nemůže býti řeči. Předpisu, že by táž osoba nemohla býti zmocněncem více osob, v jejich zájmech by snad mohla vzniknouti kolise, není v hmotném právu; jinak tomu jest podle předpisu § 271 a 272 obč. zák. při zákonném zastoupení osob svéprávnosti nepožívajících. Ostatně dr. Č. jednal jen v zastoupení J. M., ježto A. M. a žalovaná podepsali dluhopis 23. ledna 1922 vlastnoručně.

Již to, co uvedeno, stačí k zamítnutí žaloby, a netřeba se obíratí dalšími otázkami, které berou dovolatelé na přetřes.

Nemohlo proto býti dovolání vyhověno.

Výrok o útratách řízení dovolacího spočívá v §§ 41 a 50 c. ř. s.

Rozh. nejv. soudu z 10. května 1929 R II 607/29.